

Uzun yıllardır demiryollarındaki serbestleşmenin önünün açılmasını bekleyen özel sektör, demiryollarının özelleştirilmesi konusunun hükümetin 2012 programına resmen alınması sonucu yasanın çıkmasıyla birlikte lokomotif ve vagon yatırımı yaparak istediği hatlarda yük ve yolcu taşımaya başlayacaktır. Türkiye’de uzun yıllar demiryollarının gelişimi için yatırım yapılmadı. 1950’lerin başından 2000’li yılların başına kadar demiryollarına kayda değer yatırımlar yapılmamıştır. Bu durum demiryollarının diğer taşıma yöntem ve araçlarına nazaran geride kalmasına ve daha az kullanılmasına neden olmuştur. 2000’li yılların başından demiryolunun geliştirilmesi ve daha fazla kullanılması gerekliliği ön plana çıktı ancak hem demiryolu altyapısının hem de vagon ve lokomotiflerin teknolojik olarak çağın çok gerisinde kaldığı kanaatine varılmıştır. Daha sonra demiryollarında köklü bir revizyon yapılması kararı varılmış ve çalışmalar başlamıştır. **YHT Yüksek Hızlı Tren projesi demiryollarının iyileştirilmesi sürecinde Türkiye’ye önemli bir ivme kazandırmıştır**

Demiryollarının iyileştirilmesi konusunda çalışmalarına hızla devam eden merkezi yönetim, demiryolu sektörü için serbestleştirme yasasını 2012 programına dahil etmiştir. Yük taşımalarının demiryolu ağırlıklı yapılması ulaştırma sektöründe stratejik bir amaçtır. Bu doğrultuda demiryolunda özel sektör tren işletmeciliği yapabilecektir. **Yük taşımacılığı özel sektörün avantajlarından yararlanmak üzere serbestleşecek ve TCDD yeniden yapılandırılarak kamu üzerindeki mali yükü azalacak ve sürdürülebilir bir seviyeye gelecektir. Özel sektör ile ortaklıklara gidilerek başta sanayi bölgelerine olmak üzere demiryolu bağlantı hatları yapılacak ve araç yatırımları özel sektöre bırakılacaktır.** Bakanlık düzeyinde bu konuda şuanda ciddi bir yapılanma süreci başlamıştır. Bakanlık çatısı altında “**Demiryolu Düzenleme Kurulu Genel Müdürlüğü**” kurulacaktır. Kanun sonrası yatırım yapacak olan şirketler buraya müracaat edecektir. Bu genel müdürlük şirketlere mesleki yeterlilik konusunda lisans verecek, sertifika verecek ve demiryolunun önünü açacaktır. Kanunun çıkmasıyla birlikte TCDD’nin ikiye bölünmesi ve beraberinde **Türk Tren A.Ş. (DETAŞ)** adında, demiryolu altyapı ekipmanları, vagon ve lokomotif üretim faaliyetlerini gerçekleştirecek olan iktisadi devlet teşekkülü bir şirketin kurulması için gerekli hazırlıklar başlamıştır. **Kanun demiryolu sektörüne rekabet ile birlikte kalite ve ucuzluk getirecektir.**

Kanun henüz yürürlüğe girmedi ancak özel sektör şimdiden yatırım hazırlıklarına başlamış durumdadır. Birçok lojistik firması demiryoluna girmeye hazırlanırken, **dünya devi uluslararası firmalar da Türkiye’de yatırım yapmak için girişimlerine başlamıştır. Uluslararası şirketlerin bir kısmı Türkiye’de yük taşımacılığı yapmaya hazırlanırken bir kısmı da vagon ve lokomotif üretimi için Türkiye’de fabrika kurmaya hazırlanıyor.** Uluslararası

Deutsche Bahn, Schenker Arkas, Rail Cargo, The Greenbrier Companies gibi büyük firmalar

Türkiye’de taşıma ve üretim yapacaklarını belirtmişler ve bu konuda ilgili Bakanlıkla ve Demiryolu Taşımacıları Derneği ile gerekli çalışmalara başlamıştır. **Amerika’nın demiryolu sektöründe en büyük şirketlerinden birisi olan The Greenbrier Companies Türkiye’de fabrika kurarak yıllık 1000 adet vagon üretmek istediklerini belirtmişlerdir.** Demiryollarının serbestleştirilmesinden sonra Türkiye’de yıllık ortalama 5 bin adet vagona ihtiyaç vardır. Şuanda bir vagonun ortalama maliyeti 70 bin Avro ancak serbestleştirmeden sonra bu miktarın 50 bin Avro’ya kadar, lokomotif maliyetinin ise 1.250 bin Avro’dan 900-950 bin Avro’ya kadar düşeceği tahmin edilmektedir.

Kanunla birlikte OSB’lere de demiryolu işletmeciliği yapma hakkı getiriliyor. Demiryolu ile ihracat ve ithalat yapmak isteyen OSB yönetimleri, Türk Ticaret Siciline kayıtlı Anonim şirketler kurmak suretiyle özel işletmecilik yapabilecekler.

Türkiye’de demiryolu taşımacılığı yapmak isteyen firmalar en az 150-200 arasında vagon yatırımı yapmalıdır.

Yeni teşvik sistemi kapsamında demiryolu ve denizyolu yük ve yolcu taşımacılığı yapmayı amaçlayan yatırımlar 5. Bölge desteklerinin tümünden faydalanabilecektir.

Konya İçin Çıkarımlar;

Gelişmelerden de anlaşılacağı gibi ülkemizde demiryollarının serbestleşmesi ile birlikte beraberinde uluslararası büyük yatırımların ülkeye gelmesi, devlet teşvikleri ve OSB’lerin demiryolu işletmeciliği yapabilmesi gibi önemli fırsatlar karşımıza çıkacaktır. Konya’nın bu fırsatlardan azami bir şekilde yararlanması gerekmektedir. İlimiz, demiryolu taşımacılığı ve teşkilatlanması bakımında uygun coğrafi şartları ve güçlü sanayi altyapısı ile özellikle uluslararası yatırımcılar için biçilmiş kaftandır. Halihazırda demiryolu taşımacılığı ile ilgili olarak devam eden Lojistik Projesi kısa ve orta vadede ilimize fayda sağlayacak ve bu konuda ulusal ve uluslararası farkındalık sağlayacaktır. Bu konuda Konya ivme kazanmış bir durumda iken, yakın zamanda demiryollarının serbestleştirilmesi ile doğacak fırsatlardan mutlaka faydalanmalıdır. Bu avantajlı durumunu özellikle ulusal ve uluslararası demiryolu yatırımı çekmek için kullanılmalıdır. Bu konuda başta Konya’lı bürokratlar olmak üzere tüm kurum ve kuruluşların gerekli çalışmaları yapması kaçınılmaz olmalıdır.